

D E K R E T

z dnia 14 kwietnia 1948 r.

o zasiłkach i pomocy dla żołnierzy Wojska Polskiego, żołnierzy i funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego, członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej — oraz ich rodzin.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 9 marca 1948 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 107) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

R o z d z i a ł I.**Przepisy wstępne.**

Art. 1. Dekret niniejszy normuje zasiłki i pomoc dla:

- a) żołnierzy Wojska Polskiego i ich rodzin w czasie pokoju,
- b) żołnierzy i funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego i ich rodzin,
- c) członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej i ich rodzin.

Art. 2. Ilekroć dekret niniejszy używa w znaczeniu ogólnym słowa „żołnierz“, rozumieć przez to należy żołnierzy Wojska Polskiego, żołnierzy i funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego oraz członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej.

Art. 3. 1. Prawo do zasiłków i pomocy jest niezbywalne.

2. Zasiłki pobierane na podstawie niniejszego dekretu są wolne od podatków, a podlegają egzekucji jedynie na rzecz ustawowych roszczeń alimentarnych.

R o z d z i a ł II.

Zasiłki i pomoc dla żołnierzy.

Art. 4. 1. Prawo do zasiłków i pomocy przysługuje żołnierzom Wojska Polskiego i Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego zwolnionym ze służby na skutek uszkodzenia zdrowia powstałego w związku przyczynowym ze służbą, w stopniu powodującym ich całkowitą lub częściową, stałą lub czasową, niezdolność do pracy zarobkowej.

2. Prawo do zasiłków i pomocy przysługuje funkcjonariuszom służby bezpieczeństwa publicznego oraz członkom Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej w przypadkach uszkodzenia zdrowia powstałego w związku przyczynowym ze służbą, w stopniu powodującym ich całkowitą lub częściową, stałą lub czasową, niezdolność do pracy zarobkowej.

3. Za całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej uważa się niezdolność w 100%, a za niezdolność częściową — w procencie niższym.

4. Prawo do zasiłków i pomocy (ust. 1 i 2) nie przysługuje żołnierzowi w przypadkach uszkodzenia zdrowia, powstałego na skutek jego winy umyślnej.

5. Orzeczenie o utracie, stopniu utraty, czasie trwania utraty zdolności do pracy zarobkowej oraz o ustaniu niezdolności do pracy zarobkowej — wydają komisje lekarskie powołane do orzekania o niezdolności do służby.

Art. 5. Zasiłki dla żołnierzy obejmują:

- a) zasiłek jednorazowy,
- b) zasiłki miesięczne.

Art. 6. 1. Prawo do zasiłku jednorazowego i zasiłków miesięcznych przysługuje żołnierzowi zwolnionemu ze służby na skutek uszkodzenia zdrowia w stopniu powodującym jego całkowitą, stałą lub czasową, niezdolność do pracy zarobkowej.

2. Prawo do zasiłku jednorazowego przysługuje żołnierzowi w przypadku uszkodzenia zdrowia w stopniu powodującym jego częściową, stałą lub czasową, niezdolność do pracy zarobkowej.

3. Prawo do zasiłku jednorazowego nie przysługuje przy utracie zdolności do pracy zarobkowej w stopniu nie przewyższającym 14%.

Art. 7. 1. Zasiłek jednorazowy wynosi:

- a) przy utracie zdolności do pracy zarobkowej od 15—39% — kwotę równą sześciomiesięcznemu uposażeniu,
- b) przy utracie zdolności do pracy zarobkowej od 40—74% — kwotę równą dziewięciomiesięcznemu uposażeniu,
- c) przy utracie zdolności do pracy zarobkowej od 75—100% — kwotę równą dwunastomiesięcznemu uposażeniu.

2. Zasiłek miesięczny wynosi kwotę równą miesięcznemu uposażeniu.

Art. 8. 1. Zasiłki miesięczne przysługują w ciągu jednego roku, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, w którym żołnierz został zwolniony ze służby.

2. W przypadku wcześniejszego ustania całkowitej niezdolności do pracy zarobkowej, żołnierz traci prawo do zasiłków miesięcznych z ostatnim dniem miesiąca, w którym ustała jego całkowita niezdolność do pracy zarobkowej.

Art. 9. 1. Pomoc dla żołnierzy obejmuje:

- a) pomoc lekarską na koszt Skarbu Państwa w zakładach leczniczych państwowych, samorządowych, społecznych oraz ubezpieczalniach społecznych — przez czas trwania uszkodzenia zdrowia, nie dłużej jednak niż w ciągu jednego roku od dnia zwolnienia ze służby,
- b) pierwszeństwo w uzyskaniu przydziałów mieszkaniowych oraz w umieszczaniu dzieci w żłobkach, dziecińcach i przedszkolach utrzymywanych z funduszy publicznych — przez czas trwania uszkodzenia zdrowia,
- c) pierwszeństwo, przy równych kwalifikacjach, w przyjmowaniu do pracy, do zakładów naukowych i uzyskaniu stypendiów — przez czas trwania uszkodzenia zdrowia.

2. Zasady udzielania pomocy lekarskiej, określonej ust. 1 lit. a), określi rozporządzenie Ministra Zdrowia wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

R o z d z i a ł III.

Zasiłki i pomoc dla rodzin żołnierzy.

Art. 10. Prawo do zasiłków i pomocy przysługuje rodzinom:

- a) żołnierzy poległych, zmarłych lub zaginionych w związku przyczynowym ze służbą,
- b) żołnierzy rezerwy odbywających służbę wojskową na ćwiczeniach, przeszkoleniu lub na zebraniach kontrolnych,
- c) żołnierzy odbywających pomocniczą służbę wojskową na ćwiczeniach lub przeszkoleniu wojskowym.

Art. 11. 1. Zasiłki dla rodzin żołnierzy obejmują:

- a) zasiłek jednorazowy,
- b) zasiłki miesięczne,
- c) zasiłkiienne.

2. Zasiłek jednorazowy i zasiłki miesięczne ulegają podziałowi pomiędzy uprawnionych członków rodziny żołnierza. Zasiłkiienne przysługują każdemu uprawnionemu członkowi rodziny żołnierza w pełnym wymiarze.

Art. 12. 1. Prawo do zasiłku jednorazowego i zasiłków miesięcznych przysługuje rodzinie żołnierza poległego, zmarłego lub zaginionego w związku przyczynowym ze służbą.

2. Prawo do zasiłków dziennych przysługuje członkom rodziny żołnierza rezerwy, odbywającego służbę wojskową na ćwiczeniach, przeszkoleniu wojskowym lub zebraniach kontrolnych, oraz żołnierza odbywającego pomocniczą służbę wojskową na ćwiczeniach lub przeszkoleniu wojskowym.

Art. 13. 1. Prawo do zasiłków dziennych nie służy, jeżeli żołnierz rezerwy powołany na ćwiczenia, przeszkolenie wojskowe lub zebranie kontrolne albo odbywający pomocniczą służbę wojskową na ćwiczeniach lub przeszkoleniu wojskowym zachował prawo do wynagrodzenia z tytułu stosunku pracy.

2. Rodzina, której więcej niż jeden członek odbywa służbę wojskową, uzasadniająca prawo do zasiłków dziennych, jest uprawniona do zasiłków dziennych tylko za jedną osobę.

Art. 14. 1. Członkami rodziny żołnierza uprawnionymi do zasiłków i pomocy są:

- a) małżonek (wdowa, wdowiec) lub osoba nie będąca małżonkiem, która pozostawała w trwałej wspólności małżeńskiej z żołnierzem,
- b) dzieci z małżeństwa, pozamałżeńskie, przysposobione i pasierbowie — do ukończenia 18-go roku życia, jeżeli kształcą się w szkołach—do ukończenia nauki, nie dłużej jednak, niż do ukończenia 24-go roku życia, a jeżeli są całkowicie niezdolne do pracy—bez względu na wiek,
- c) rodzeństwo, jeżeli było na utrzymaniu żołnierza i odpowiada warunkom określonym pod lit. b),
- d) rodzice, jeżeli byli na utrzymaniu żołnierza.

2. Na, równi z dziećmi (ust. 1 pkt b) traktowane są pod warunkami określonymi w przepisach o ubezpieczeniu rodzinnym dzieci ofiar wojny przyjęte na wychowanie.

3. Członkowie rodziny żołnierza wymienieni w ust. 1 lit. a) i b) są uprawnieni do zasiłków miesięcznych i dziennych jedynie w przypadku, gdy pozostawali na utrzymaniu żołnierza.

4. Członkowie rodziny żołnierza wymienieni w ust. 1 lit. d) nie mają prawa do zasiłków dziennych, jeżeli nie ukończyli mężczyźni 60 roku życia, kobiety 50 roku życia.

5. Wyłączenie określone w ust. 4 nie znajduje zastosowania w przypadku niezdolności tych osób do pracy zarobkowej.

6. W przypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Minister Obrony Narodowej lub Minister Bezpieczeństwa Publicznego może w porozumieniu z Ministrem Skarbu:

a) przyznać zasiłek jednorazowy i zasiłki miesięczne lub tylko zasiłek jednorazowy osobom nie wymienionym w ust. 1, jeżeli osoby te były na wyłącznym utrzymaniu żołnierza i są niezdolne do pracy zarobkowej,

b) przyznać zasiłki miesięczne osobom wymienionym w ust. 1 lit. a) i b), chociaż one nie pozostawały na utrzymaniu żołnierza.

Art. 15. Zasiłek jednorazowy dla rodziny wynosi kwotę równą dwunastomiesięcznemu uposażeniu poległego, zmarłego lub zaginionego żołnierza.

Art. 16. 1. Zasiłek miesięczny dla rodziny wynosi kwotę równą miesięcznemu uposażeniu poległego, zmarłego lub zaginionego żołnierza.

2. Zasiłki miesięczne dla rodziny przysługują w ciągu jednego roku, począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym żołnierz poległ, zmarł lub zaginął.

Art. 17. Wysokość zasiłku dziennego określi rozporządzenie wydane przez Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego, Skarbu oraz Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 18. Pomoc dla członków rodziny żołnierzy poległych, zmarłych lub zaginionych w związku przyczynowym ze służbą obejmuje:

- a) pierwszeństwo w umieszczaniu dzieci w żłobkach, dziecińcach i przedszkolach utrzymywanych z funduszy publicznych,
- b) pierwszeństwo, przy równych kwalifikacjach, w przyjmowaniu do pracy, do zakładów naukowych i uzyskaniu stypendiów.

Art. 19. W przypadku powrotu zaginionego żołnierza potrąca się z jego zaległego uposażenia, przysługującego za czas nieobecności w służbie, kwotę wypłaconą rodzinie tytułem zasiłków.

R o z d z i a ł IV.

Przepisy wspólne.

Art. 20. 1. Podstawę obliczenia zasiłku jednorazowego i zasiłków miesięcznych stanowi uposażenie ze wszystkimi dodatkami pieniężnymi z wyjątkiem należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia w kraju i poza granicami Państwa, jakie przysługiwało żołnierzowi w miesiącu, w którym doznał uszkodzenia zdrowia, poległ, zmarł lub zaginął.

2. Podstawę obliczenia zasiłków dla szeregowych niezawodowych i ich rodzin stanowi:

- a) dla szeregowców i st. szeregowców — uposażenie kaprali nadterminowych,
- b) dla podoficerów — uposażenie podoficerów nadterminowych.

3. Podstawę obliczenia zasiłków dla szeregowych członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej stanowi uposażenie, pobierane przez szeregowych Milicji Obywatelskiej ze wszystkimi dodatkami, a dla komendantów Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej uposażenie, jakie pobiera ze wszystkimi dodatkami komendant Milicji Obywatelskiej odpowiedniej jednostki organizacyjnej.

4. Funkcjonariusz służby bezpieczeństwa publicznego, któremu wskutek częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej powierzone zostają nowe czynności służbowe, związane z niższym uposażeniem, nie może być przeniesiony do niższej grupy uposażeniowej.

Art. 21. 1. Prawo do zasiłków i pomocy gaśnię z dniem następującym po dniu:

- a) ustania warunków, uzasadniających prawo do zasiłków i pomocy, jeżeli dekret niniejszy nie stanowi inaczej (art. 8 ust. 2),
- b) zawarcia przez wdowę (wdowca) po poległym lub zmarłym żołnierzu ponownego związku małżeńskiego,
- c) popełnienia przez żołnierza przestępstwa przeciw obowiązkowi wojskowemu w rozumieniu Kodeksu Karnego Wojska Polskiego,
- d) uprawomocnienia się orzeczenia skazującego żołnierza na karę dodatkową utraty praw publicznych lub na karę pozbawienia wolności powyżej 6-ciu miesięcy bez zawieszenia jej wykonania,
- e) uprawomocnienia się orzeczenia skazującego osobę uprawnioną na karę dodatkową utraty praw publicznych lub karę pozbawienia wolności powyżej 6-ciu miesięcy bez zawieszenia jej wykonania,
- f) trwałego opuszczenia przez osobę uprawnioną granic Państwa Polskiego.

2. Minister Obrony Narodowej lub Minister Bezpieczeństwa Publicznego może w przypadkach określonych w ust. 1 lit. c) i d) przyznać żonie i dzieciom żołnierza zasiłek przez czas, odpowiadający okresowi, w którym byliby uprawnieni do zasiłku, gdyby przestępstwo lub orzeczenie skazujące nie zaistniały.

Art. 22. Decyzję o przyznaniu zasiłku jednorazowego i zasiłków miesięcznych oraz o sposobie ich podziału pomiędzy osoby uprawnione wydaje:

- a) dla żołnierzy Wojska Polskiego — właściwy dowódca okręgu wojskowego,
- b) dla żołnierzy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego — Dowódca Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- c) dla funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej — Komendant Główny Milicji Obywatelskiej, a dla innych funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa pub-

licznego — Minister Bezpieczeństwa Publicznego, który może uprawnienia swe przelać na podległe mu władze.

Art. 23. 1. Od decyzji władz, określonych w art. 22, przysługuje uprawnionemu w ciągu dni 14-tu od doręczenia mu odpisu decyzji odwołanie do Ministra Obrony Narodowej bądź Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

2. Decyzja nie zaskarżona w drodze odwołania winna być przedstawiona właściwemu Ministrowi (Obrony Narodowej lub Bezpieczeństwa Publicznego) do zatwierdzenia.

3. Właściwy Minister może zatwierdzić, zmienić lub uchylić decyzję przedstawioną mu w drodze odwołania lub do zatwierdzenia.

Art. 24. Wypłata zasiłku jednorazowego i zasiłków miesięcznych następuje po wydaniu przez właściwego Ministra (Obrony Narodowej lub Bezpieczeństwa Publicznego) decyzji ostatecznej na skutek wniesionego odwołania lub po zatwierdzeniu przez właściwego Ministra decyzji władz określonych w art. 22.

Art. 25. 1. Władzami powołanymi do orzekania w sprawach zasiłków dziennych i pomocy są zarządy gmin, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych.

2. Minister Administracji Publicznej i Minister Ziem Odzyskanych mogą w drodze rozporządzenia poruczyć wykonanie czynności zarządów gmin w zakresie wykonania niniejszego dekretu w całości lub w części władzom administracji ogólnej.

Art. 26. 1. Roszczenie o zasiłek jednorazowy i zasiłki miesięczne należy zgłosić w drodze służbowej do władz wymienionych w art. 22.

2. Roszczenie o zasiłkiienne i pomoc należy zgłosić w zarządzie gminy, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

3. Roszczenia o zasiłki mają być zgłoszone do 6-ciu miesięcy od dnia powstania prawa do zasiłków.

4. Nie wypłaca się zasiłków nie podjętych przez osobę uprawnioną w ciągu 6-ciu miesięcy, licząc od dnia doręczenia jej zawiadomienia o przyznaniu zasiłku.

Art. 27. Zasiłki pobrane wbrew przepisom niniejszego dekretu podlegają zwrotowi. Przymusowe ściąganie nienależnie pobranych zasiłków następuje w trybie przewidzianym w przepisach o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych.

Art. 28. 1. Osoby, które w celu uzyskania zasiłków lub pomocy, wynikających z niniejszego dekretu, świadomie podają nieprawdziwe fakty albo zatajają okoliczności powodujące wygaśnięcie prawa do zasiłków i pomocy — oprócz odpowiedzialności karnej — tracą prawo do zasiłków i pomocy.

2. Jeżeli czynów tych dopuścił się żołnierz, prawo do zasiłków i pomocy tracą również członkowie jego rodziny.

Art. 29. Przyznanie zasiłków i pomocy na podstawie dekretu niniejszego nie narusza prawa do zaopatrzenia emerytalnego i inwalidzkiego, jednakże za okres pobierania zasiłków miesięcznych nie wypłaca się inwalidzkiego zaopatrzenia pieniężnego.

Art. 30. 1. W razie zbiegu uprawnień, wynikających z niniejszego dekretu oraz z:

- a) dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. o odszkodowaniu dla funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego, żołnierzy Wojska Polskiego i członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej, którzy utracili zdolność do pracy w walce z wrogami Polski Demokratycznej, oraz dla osób pozostałych po poległych w tej walce (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 54),
- b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o straży więziennej (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 667)

służą uprawnionym prawo wyboru.

2. Przyznanie zasiłków na podstawie przepisów niniejszego dekretu nie wyklucza przyznania zasiłków na podstawie dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. o zasiłkach i pomocy dla ofiar wrogów demokratycznego ustroju Polski (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 28, poz. 121). Jednakże nie wypłaca się zasiłków przyznanych na podstawie ostatnio wymienionego dekretu przez czas korzystania z zasiłków przyznanych na podstawie niniejszego dekretu.

3. Zawodowym wojskowym i pozostałym po nich wdowom i sierotom przysługuje prawo wyboru pomiędzy uprawnieniami, wynikającymi z niniejszego dekretu, a prawem do odszkodowania na podstawie art. 2 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o zmianie niektórych przepisów dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 183).

Art. 31. Prezydent Rzeczypospolitej może na wniosek Ministra Obrony Narodowej lub Ministra Bezpieczeństwa Publicznego, przedstawiony w porozumieniu z Ministrem Skarbu, przyznać prawo do zasiłków i pomocy zgodnie z przepisami niniejszego dekretu osobom wymienionym w art. 1, gdy uszkodzenie zdrowia, śmierć lub zaginięcie nastąpiły przed wejściem w życie niniejszego dekretu.

R o z d z i a ł V.

Przepisy końcowe.

Art. 32. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu traci moc obowiązującą dekret z 18

lipca 1945 r. o pomocy i zasiłkach dla rodzin żołnierzy Wojska Polskiego oraz zdemobilizowanych żołnierzy (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 302).

2. Członkowie rodzin żołnierzy, pozostających w leczeniu szpitalnym na koszt Skarbu Państwa na podstawie dekretu, o którym mowa w art. 1, zachowują prawo do tej pomocy na przeciąg jednego miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu.

3. Roszczenia, wynikające z art. 26 i 28 dekretu, o którym mowa w ust. 1, powstałe w okresie sześciomiesięcznym od wejścia w życie wymienionego dekretu, umarza się.

Art. 33. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia i Oświaty.

Art. 34. Dekret niniejszy wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po jego ogłoszeniu.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Administracji Publicznej:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziem Odzyskanych:

Władysław Gomułka

Minister Obrony Narodowej:

Michał Żymierski
Marszałek Polski

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

Stanisław Radkiewicz

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Pracy i Opieki Społecznej:

Kazimierz Rusinek

Minister Zdrowia:

w z. Bogusław Kozusznik

Minister Oświaty:

Stanisław Skrzyszewski